

menti, ki se nanašajo na huritski kulturni krog. Med njimi je tudi plošča, ki so jo našli v spodnjem delu mesta in je najpomembnejša najdba v tistem letu zunaj arhiva K. Na štirih stolpcih v skoraj 180 vrsticah opisuje vsakodnevne žrtve, namenjene vrhovnemu huritskemu božanstvu Teššubu iz Halapa in njegovega krogu bogov.

KBo XIII

KBo XIII je izšel z nekajletno zamudo. Izkopavanja v letu 1962 so prinesla številne nove najdbe na istem kraju, mestnem kvadratu L/18. Zaradi novih najdb so tudi v tem zvezku med drugimi objavljeni teksti z zgodovinsko, epsko in mitološko vsebino, torej iste zvrsti, ki so bile že objavljene v prvem delu, KBo XII. Večina prazničnih ritualov kot tudi vsi teksti v protohatijskem in huritskem jeziku bo objavljenih v tretjem, zaključnem delu s tega odseka prostrane hetitske prestolnice.

V tem zvezku je na 70 straneh H. Otten objavil 268 fragmentov. Prvih dvanajst fragmentov predstavlja delce vokabularjev, sledi skupina štiriindvajsetih omin, med katerimi jih je precej o luninem mrku. V skupini 26 zgodovinskih tekstov in tekstov v akademskem jeziku je nekaj obširnejših fragmentov, tako del pogodbe iz časov Šupiluliume I., navodila za ^{LU}HAZANNU, nekakšnega mestnega predstojnika, sledijo odlomki preroških tekstov, drobci z mitološko in epsko vsebino, odlomki zaklinjanj, ritualov, seznamov, zvezek pa zaključujejo fragmenti v luvijem in palajskem jeziku.

F. Milavec

Prosopographia Imperii Romani saec. I., II., III., pars IV, fasciculus 3. Consilio et auctoritate Academiae scientiarum Germanicae Berolinensis iteratis curis edicit Leiva Petersen. Berolini apud Walter de Gruyter et Co., MCMLXVI. Str. 105—368, Addenda ter Stemma luliorum Claudiorum.

Tako historična kot leposlovno-filozofska in juridična literatura iz antike, dalje *papyri*, napisi in novci prinašajo ogromno gradiva za proučevanje rimskih družin — ki niso podobne toliko sodobnim, ampak bolj, *mutatis mutandis*, nekdanjim zadrugam —, njih razvejanosti, vpliva in ekonomskih osnov, interesov in politično-kulturnega udejstvovanja posameznikov. To gradivo pregledno zbrati, obdelati, ustvariti *index* oseb k vsem naštetim skupinam virov, je znanstveni svet od nekdanj želel.

Osnovo v tem smislu so v obdobju 'razcveta evropskih znanosti' v minulem stoletju dali H. Dessau, E. Klebs in P. v. Rohden s tako imenovano Prosopografijo imperii Romani, biografskim leksikonom za prva tri stoletja rimskega imperija, ki so ga izdali pod okriljem pruske bogate in širokogrudne akademije znanosti.

Po prvi svetovni vojni je zaradi obilja novega gradiva nastala potreba po novi ediciji, ki sta jo zasnovala A. Stein in E. Groag. Do svoje smrti po drugi svetovni vojni sta izdala prve tri knjige (črke A-B leta 1933, C 1936, D-E-F 1943). V tretji knjigi — tako teče zgodovina — pride do izraza nečloveška nacistična faza, ki je iz ideoloških razlogov terjala odstranitev obeh delavcev-židov (ki sta se med vojno skrivala, sta mnogo pretrpela od Sonemcev in v bistvu na posledicah grozot umrla, Groag 19. avgusta 1945, Stein 15. novembra 1950). Prvi povojni zvezek 4. knjige (G, 1952) je skušal to sramoto popraviti. Obe vdovi sta ves zbrani material predali Akademiji, ki ji je uspelo pritegniti vse širši krog merodajnih in zainteresiranih strokovnjakov; ti naj bi z nasveti in obširnimi znanjem skupno pomagali premestiti čas, medtem ko bi se delu v celoti lahko posvetila ena sama oseba.

Iz zapuščine je sprva ob sodelovanju Leiva Petersen in Konrada Schubrin- ga Nemška akademija znanosti izdala dva fascikla 4. knjige, namreč črki G (1952) in H (1958), medtem ko je zadnji fascikel te knjige (črko I, 1966) pripravila — ob nesebični pomoči najuglednejših strokovnjakov — že Leiva Petersen sama, ki se je predano lotila prepotrebne delo in vsi upamo, da ji ga bo dano dokončati.

Časovno zajema leksikon obdobje med bitko pri Akciju ter začetkom Diodorove vlade. Vanj so vključeni vsi senatorji in vse plemstvo s svojci (ločeno z načinom tiska), če je opravljalo *imperatorum negotia*, dokumentirani tako v literaturi kot drugod. Plebejci so izključeni (ker so navadno samo imensko dokumentirani in razvidni iz slehernega običajnega indeksa). Od Grkov in ostalih so bili privzeti zgolj tisti, ki so imeli stike ali vezi z Rimljani, ki jih leksikon obdela. Vladaarji so obravnavani zgolj za obdobja pred nastopom; pisci pa, kolikor se njih dela nanašajo na Rim, in vladarski oproščenci, kolikor so opravljali administrativne državne funkcije. V vsakem zvezku so sezname literature, kratic, dodatki, korekture. Po načrtu naj bi na kraju dela izšel dodatni zvezek s *fasti* konzulov in drugih državnih uradnikov, katalogi prokuratorjev, prefektov itd.

Delo je, to je razvidno takoj, neobhodno za slehernega historika, epigrafa, tudi literarnega zgodovinarja in za vrsto drugih raziskovalcev oziroma bralcev, ima pa seveda nekaj historično in organizacijsko pogojenih pomanjkljivosti, ki jih bo lahko eliminirala šele kaka bodoča nova izdaja. Predvsem, v leksikonu ni oficirskega kadra, ni uglednih ljudi iz provinc, v njem ni zajeto municipalno življenje in manjka tudi tisto plemstvo, ki ni opravljalo državnih političnih funkcij. Preveličevati teh nedostatkov ne kaže, kajti ustrezne monografije bi jih lahko povsem odpravile.

Sedaj ko se je temeljit in izboren poznavalec gradiva, Leiva Petersen, delu samopožrtvovalno posvetila, smemo upati, da bo v bližnji prihodnosti zaključeno in bomo tako dobili s strani dinamične Nemške akademije lep doprinos znanosti. Delo z vzorno skrbjo tiska založba W. De Gruyter.

J. Šašel

Tihamér Szentlélek, *Ancient Lamps. Monumenta antiquitatis extra fines Hungariae reperta quae in Museo artium Hungarico aliisque museis et collectionibus Hungaricis conservantur*, vol. I. Akadémiai kiadó, Budapest 1969, 158 str., 289 slik, številne risbe v tekstu.

Madžarska akademija pričinja s to knjigo novo serijo, ki bo dala na vpogled v madžarskih zbirkah hranjeno, a ne iz Madžarske izvirajoče gradivo in bo važna za vrsto strokovnjakov pa tudi ljubiteljev antik. Pričela je s pregledom oljenk, hranjenih v Muzeju umetnosti in po drugih zbirkah. V uvodnem poglavju je J. Gy. Szilágyi orisal zgodovino zbiranja starin in umetnin na Madžarskem, kratko in nadvse zanimivo poglavje, opremljeno z izčrpnimi bibliografskimi napotki. Enak oris bi bil potreben tudi za našo muzeologijo.

Sledi katalog, ki je sestavljen kronološko, kolikor mogoče, in tipološko, tudi kolikor mogoče. K vsakemu primerku je navedeno nahajališče, način pridobitve, tehnični podatki, kratek opis, v večini primerov z risbo in fotografijo. Vsako kronološko oziroma tipološko skupino zaključuje kratek obris, ki daje generalni pregled, bibliografijo, obravnava kronološke in tehnološke probleme. Delo pa zaključujejo indeksi in konkordančne tabele.

Prav zaradi izčrpnega pregleda literature k ogljenkam za obdobje od leta 1000 pred n. e. do leta 1000 n. e. okroglo, zaradi sintetičnih obrisov celotne problematike, bo delo nedvomno na mizi vsakega muzejskega in arheološkega delavca, tudi študenta, in bo ohranilo — poleg svoje kataloške cene, ki daje vpogled v gradivo hranjeno na Madžarskem — tudi študijsko in učno ceno, podobno kot analogna dela, ki so jih napisali Bernhard (*Lampki starozytne*, 1955), Haken (*Roman Lamps in the Prague National Museum and in Other Czechoslovak Collections*, 1958), Miltner (*Die antiken Lampen in Klagenfurt*. JÖAI 26 [1930] Bb. 67 s) in drugi.

J. Šašel

Patrick M. Bruun, *The Roman Imperial Coinage*, Vol. VII — *Constantine and Licinius A. D. 313—337*. London, Spink and Son, 1966; XXXI in 778 str., 24 tabel.

Po petnajstih letih smo dobili težko pričakovani novi zvezek v seriji *The Roman Imperial Coinage*; tako je napravljen bistven korak za zaključitev te pomembne serije priročnikov rimske imperialne numizmatike, ki je bil začel